Ч. 290 (11.341). Львів, неділя 30. грудня 1928. Oplata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, І. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло" Львів. Гол. Редактор приймає від 11–1. год. передполуднем. Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол. За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. Друкарні: 29-26. В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

За єдиний національний фронт.

Львів, 29. грудня 1928.

Теперішне положення українського народу в межах польської держави дуже важке. Важке воно і під політичним і господарським оглядом. Тільки велика напружена та дружня праця всіх живих і активних сил українського народу на всіх ділянках життя може в деякій мірі бодай облекшити цю нашу невідрадну та сумну в нинішній момент дійсність.

Розглядаючи та аналізуючи цю дійсність, що переходово заваготіла важким каменем на всьому українському національному організмі, Народній Зїзд, як найвищий установчий орган Українського Національно-Демократичного Обєднання, приняв постанову в тому напрямі, щоби візвати ще раз всі національні сили народу, отже і ті, що стоять поза партією, до скоординованої та обєднаної співпраці над поліпшенням нашого положення.

Народній Зїзд — читаємо в дотичній постанові — закликає всі західньо-українські незалежницькі політичні угрупування до повного усунення, а щонайменше до злагіднення внутрішних суперечностей, до узгіднення акції на всіх царинах національного життя та до створення спільної Української Парляментарної Репрезентації на терені варшавського сойму".

Це в політичній ділянці, а ось в господарській:

„Народній Зїзд взиває все українське громадянство скріпити своєю працею і матеріяльними дотаціями самопомічні організації українського рільництва, а саме: „Сільський Господар" і всю сільсько-господарську кооперацію, обєднану в „Ревізійнім Союзі Українських Кооператив".

Чи може бути такий українець або чи можлива під нинішню пору така національно-політична група, якаб важилася непризнати доцільности тих постанов. Думаю, що таких нема, бож кожному ясно, що тільки обєднаними силами і нерозривними лавами, пройнятими одною великою ідеєю, можна успішно боротись з дійсністю, можна побідно ставити чоло несприятливим обставинам.

Такі вияви широго бажання і доброї волі до координування національної праці, зокремаж до єднання всіх національно-політичних сил українського народу в один фронт і в одну лаву давало Укр. Націон. Демокр. Обєднання нераз і не два. Але чи мало це успіх, чи находило гармонійний відгомін у тих, до кого це відносилося? На жаль ні! Вистане пригадати часи підготовчої праці перед виборами до польських законодатних установ, коли то Обєднання робило всі можливі заходи для створення одного національного виборчого блоку, коли то воно витягало руку до згоди і дружньої праці але його рука, на жаль, повисала тоді в воздусі, бо созвучного, аналогічного відруху в тих, до кого простягалась, не находила. Пригадати лише опублікувану свого часу переписку між партійними управами У. Н. Д. О. і У. С. Р. П. в цій справі.

Пройшли вибори. Обєднання вийшло з них переможно і знов робило заходи, щоби створити одну спільну українську парляментарну репрезентацію. І знов ті заходи розбились на впертости і партійній засліплености чинників, які тоді махнули, вилно, рукою на національну єдність. А які наслідки того? Такі, що весь світ думає, немовто український нарід під Польщею розбитий і розпорошений наслідком внутрішньої боротьби, наслідком партійних сварів. Та це не відповідає правді, бо нарід хоче згоди, хоче дружности та солідарности. Не хочуть того деякі партійні лідери.

Прийшли цьогорічні трагічні листопадові дні і знов У. Н. Д. Обєднання заініціювало один національний фронт сперщу не тільки в політичній, але й в усіх інших ділянках, потім тільки в культурно-економічних справах. Утворено навіть спільний уже культурно-економічний комітет, до якого ввійшли і представники всіх національно-політичних груп. І що сталося? Сталося те, що до двох тижнів всі ті, що досі протиставилися одному національному фронтові, зрезиґнували зі своїх становищ у комітеті. Чим вони кермуються у таких справах і що їм наказує ставитись з правила неґативно до заходів біля обєднання всіх національних груп в одну лаву — важко збагнути, але злої волі в такому поступованні доглянути не важко.

Навіть у чисто культурній ділянці не хочуть вони йти спільним, обєднаним фронтом. Ось, наприклад, на загальних зборах філії „Просвіти" в Коломиї один посол заявив недвозначно та ясно, що „радикали — мовляв — не знають компромісів". Подумайте! Не знають компромісів у чисто внутрішних справах національного життя! Але це сказав, хоч і посол, то всеж не лідер, не провідник партії. Думаємо й надіємось, що провідники тієї партії в нинішний момент цього не сказалиб. Бо хвилі, які тепер переживаємо, за великі, а наші провідні політичні і громадські діячі занадто свідомі своєї відповідальности перед історією та українським народом, щоби могли протиставитися обєднанню всіх національних сил для спільної загально-народньої праці.

З уваги на ті важні хвилі, в яких живемо і з уваги на ту відповідальність треба надіятися, що обидві в горі наведені постанови Народнього Зїзду найдуть належний відгомін у тих, до кого спрямовані і тим самим найдуть уже в недалекій будуччині свою, бодай частинну, реалізацію. Хочемо вірити, що найдуть, бо інакше деякі наші політики і їх угрупования дадуть лишний раз наглядний доказ на те, що вони не доросли до своїх становищ і що вони свідомо нехтують національною єдністю і тим самим свідомо її розбивають.

Жидівські сільські кольонії в УСРР.

Наради II. Всеукраїнського Зїзду ОЗЕТ-у в Харкові.

В днях 16.—18. грудня п. р. відбувся в Харкові II. Всеукраїнський Зїзд ОЗЕТ-у („т-ва землевлаштування євреїв-трудящих") у присутности кількох сотень делегатів і гостей — представників фабрик, заводів і сільських жидівських кольоній. Зїзд, вислухавши привітів і звідомлень з дотеперішньої праці ОЗЕТ-у, намітив пляни дальшої діяльности й ухвалив у цій справі цілу низку постанов.

Отворив Зїзд голова Укрозету Ніколаєвський, що підчеркував великі досягнення жидівської кольонізації на чорноземі. Ми — казав він — успішно розвязали величезну проблему — притягнення жидівської бідноти до хліборобської праці, до активної участи в соціялістичному будівництві. Петлюрівці, сіоністи, гапто та інші наші вороги пробують зірвати довіря жидівської бідноти до заходів радянської влади, але ці спроби лемені. Наш Зїзд має накреслити шляхи дальшої роботи в справі притягнення жидівських мас до продуктивної праці на землі.

Після вислухання привіту Петровського витали Зїзд численні делегати ріжних установ. Представник Окрнаркому Марченко заявив м. ін., що ОЗЕТ не може йти іншим шляхом, як ціла комуністична партія. Наша організація — звичайно — мусить вести боротьбу і проти ворожої нам ідеольоґії сіонізму, і проти ворожої нам ідеольоґії антисемітизму. Бо антисемітизм — це контреволюційна зброя, що з нею повинні боротися всі пролетарі, всі трудящі, жиди і не-жиди. В такому самому дусі промовляли й інші делегати ріжних установ.

Якіж досягнення має в своїй праці ОЗЕТ?

Про це довідуємося з рефератів голови ради ОЗЕТ-у СРСР Вайнштайна й голови правління Укрозету Ніколаєвського. Перший підчеркнув зараз на вступі, що Україна має найбільше значіння в справі землевлаштування жидів, тобто і в роботі громадської організації ОЗЕТ-у. З тої причини центральна рада ОЗЕТ-у надає великої уваги праці Укрозету. ОЗЕТ, розуміється, не веде сам всієї оперативної роботи в справі землевлаштування жидів — її ведуть державні комітети, закордонні жидівські організації й ін. Але громадську керму над цілою тою акцією має в своїх руках виключно ОЗЕТ. Нині ОЗЕТ має близько 150.000 членів, а того робітників 19 відс., службовців 31 відс., кустарів 28 відс., селян 3 відс., торговців 7 відс., осіб вільних професій 3 відс., невиявлених професій 18 відс. Не-жидів між членами ОЗЕТ-у є 12 відс.

Свою акцію розвиває ОЗЕТ головно державними коштами; широку державну допомогу обіцяно ОЗЕТ-ові і на дальшу працю, але на будуче треба буде мобілізувати і громадські кошти.

Щож до самої кольонізації, то — як говорив Вайнштайн — найважчий період у Кримському переселенні вже минув і можна сказати, що з переселенням у цей район ОЗЕТ упорався. Щож до переселення жидів до Біро-Біджана, яке є в центрі уваги ОЗЕТ-у, то тут жидівська кольонізація натрапила на великі труднощі. Ці труднощі мусить ОЗЕТ побороти, спрямувавши туди всю свою силу й енергію.

З реферату Ніколаєвського довідуємося, що стан жидівського переселення на Україні представляється так: площа землі жидів-переселенців виносить 322.260 гект. З того старі, передреволюційні кольонії мали 109 тисяч гект. (або 33.8 відс.) землі. Таким чином на жидівські кольонії призначено після революції 203.225 гект. землі. Найбільшу територію, зайняту жидами-кольоністами, виділено на Херсонщині (125.5 тисяч гект.) та на Криворіжі (78.1 тис. гект.). Число членів ОЗЕТ-у на Україні з 25.000 в 1926 році зросло до 95.000. Оперативну працю веде Укрозет головно в Нікопільському районі, де землевпорядковано площу в 29.2 тис. дес., які розділено на 29 ділянок. У своїй праці Укрозет старався здійснювати клясовий принцип.

З інших рефератів довідуємося, що число жидівського хліборобського населення зросло на Україні завдяки праці Укрозету з 2.1 відс. до 10 відс. Число хліборобів-жидів зросло з 40 тисяч до 155 тисяч. В найближчому часі намічено переселити на український чорнозем ще 600 тисяч убожілого жидівського населення з міст і містечок.

В цьому напрямі, як і в напрямі усунення труднощів щодо переселення до Біро-Біджана, принято на Зїзді ріжні постанови. Одночасно з цією акцією буде вестися переселення жидівського елементу також на інші земельні фонди, включені з цією метою не тільки на Україні, але також на Білорусі і на побережжах Чорного Моря.

Зїзд закінчився вислухом ріжних привітів (м. ін. аргентинської організації „Прокор", що підтримує матеріяльно жид. кольонізацію на Україні) і вибором нової управи Укрозету, до якої увійшло 81 осіб. Головою Укрозету став Камель.

Ось так на основі офіціяльних большевицьких даних виглядає кольонізація жидів на тій Україні, де хліборобське українське населення відчуває великий земельний голод та шукає землі аж на Сибірі.

Німецько-радянська умова.

Дня 21-го грудня підписали в Москві німецько-радянську економічну умову, наслідком економічних переговорів, що велись від довшого часу. Підписаний протокол має 8 залучників, де засовані пункти непорозумінин, є між ними ціла низка таких питань як справа віїзду та виїзду, митних формальностей, мореплавства, обороди промислової власности, мирових судів у торговельних непорозуміннях і так званої методики економічних зносин.

Угоду підписали: з радянського боку голова делегації член Колегії Народн. Коміс. закорд. справ Стомоняков і член делегації член колегії Народн. Коміс. торг. справ СРСР Панкратов і з німецького боку директор департаменту німецького мініства промислу Поссе і радник м-ства закорд. справ Мариіюс.

Тому, що ні німецька ні радянська преса не передає точніших інформацій про підставии сеї умови, нема змоги оцінити її економічну вартість. Зате сам факт її підписання каже ясно про те, що обі сторони вважають її не тільки корисною, але й необхідною. Довгі місяці панував такий настрій у німецько-радянських взаєминах, немов би Німеччина не хотіла відновляти спроб економічного порозуміння з СРСР. Шахтинський процес проти німецьких інжинірів досить сильно захитав переговорами у цій справі. Англійська політика хотіла використати цей момент, щоби зневохотити Німеччину до торговельних інтересів з Радянським Союзом, а тим самим прихилити її в бік тіснішого порозуміння на ґрунті льокарнівського договору.

А проте виявилось, що справа воєнних відшкодувань Німеччини у звязку з її територією, окупованою досі союзними військами, надія Німеччини на злуку з Австрією, східні кордони Німеччини — все це справи покищо такі безвиглядні, що німецький уряд не може рахувати на спільну лінію в европейській політиці зі своїми переможцями. А що в цій лінії одним з найбільше болючих пунктів є економічна бльокада Радянського Союзу ведена Англією, Німеччина ціляє в цей пункт своєю сепаратною політикою. Там, де вона не може вибороти собі домагання прав мілітарною силою, вона подвує свою економічну силу, повторяючи лекцію Англії супроти Німеччини підчас війни.

Нема найменшого сумніву, що Англія та Франція вживатимуть тепер усіх заходів, щоби віттягнути Німеччину від заново початої нею політики Рапальського договору.

Афганські події.

Повстання в Афганістані в більшовицькому освітленні.

Вся більшовицька преса дуже широко обговорює останні події в Афганістані та стоїть при тому всецілo по стороні теперішнього афганістанського короля Амануллі. З останніх телеграфічних звідомлень знаємо, що Аманулла побідив повстанців. Одначе цілковито повстання ще не зліквідував. Тому й цікаво буде для наших читачів познайомитись з тим, чому комуністи всецілo по стороні афганського монарха, дарма, що є завзятими противниками всякої монархії.

Афганістан є ключем до Індії. До 1919 р. інтереси Англії були в Афганістані вповні забезпечені. До того часу мала вона там непереможний вплив на все. Коли прийшов до влади і надів корону Аманулла перші визнали його більшовики. Англія, що визнала його пізніше, теж старалася опутати його своїми впливами та кермувати навіть його політикою, але це їй не вдалося. Аманулла заключив приязний договір з СРСР і почав, за прикладом Кемаля в Туреччині, цивілізувати своїх громадян і підданих. Він почав вести протианглійську політику. Таким чином Афганістан цей „ключ" до Індії опинився під впливами більшовиків. Цього ніяк не могла стравити Англія, що втратила вже передтим усякий вплив у Туреччині. Афганістан був для неї дуже важний і вона почала підтримувати в тім краю противників Амануллі, для яких чужими і невиносимими були реформи нового короля.

Подорож Амануллі по Европі, зокрема ж його побут у Льондоні намагалися англійці використати на те, щоби заключити з ним відповідний договір, який паралізував би його приязнь зі СРСР. Одначе це англійцям, як запевняє більшовицька преса, не вдалося. Наслідком того підготовили, твердить таж преса, англійці теперішнє повстання афганських реакціонерів і консерватистів проти Амануллі. Найзамітніше те, що провідник повстанців Бача Сака запевнив 14. грудня англійського посла, що йому та всім англійцям не загрожує ніяка небезпека. З того роблять комуністи висновок, що англійці кермують навіть воєнними операціями повстанців та називають якогось англійського полковника Лоуренса, який є головним керманичем повстання.

Аманулла має з англійцями богато порахунків, а між іншим і територіяльні рахунки. Після інтервенції в 1880 р. прилучили англійці кілька пограничних провінцій Афганістану до Індії і тому нішо дивного, що Аманулла недавно, бо перед роком, заявив прилюдно у промові до народу, показуючи на афганьско-індійську границю, ось що: „Оця чорна риса — наш сучасний кордон. Цю рису проведено чорною краскою також у моєму серці. Але ці місця поза теперішнім кордоном будуть колись наші".

Ось так освітлюють афганське повстання, в якому тепер починає бути переможцем Аманулла, більшовики. З тих відомостей, які напливають до Европи за посередництвом Англії такого враження набрати не можна. І це цілком зрозуміле. На всякий випадок переповіджене більшовицьке освітлення допоможе нашим читачам орієнтуватися в тих подіях, що в наслідках можуть довести навіть до англьо-більшовицького конфлікту.

По широкому світі.

Бельгійський міністр закорд. справ Гіманс відповів на запит у парляменті, що уряд не має наміру запрошувати радянського уряду до участи в міжнародніх виставках у Лієжі та Антверпені 1930 р.

Конфлікт між Болівією і Параґваєм розбиратиме міжнародній мировий суд з 9 членів, між якими 4-ох буде від цих обох держав.

Здоровля англ. короля поправилось настільки, що він видужує.

Новий президент Австрії помістив статтю, де підкреслює культурну єдність Австрії з Німеччиною і вказує на необхідність її злуки.

„Просвіта" — це одинокий найкращий вартовий українського духа. Вона одинока виведе нас усіх на шлях кращої долі — на сонишний шлях.

Для охорони народнього здоровля.

Українське Гігієнічне Товариство.

Від організаційного комітету Українського Гігієнічного Т-ва дістаємо такі інформації про його цілі та завдання. „Приступаємо до праці на новій, несохатій ще в нас ділянці охорони народнього здоровля та боротьби з пошесними недугами. Деякі з них, головно туберкульоза, а подекуди й венеричні недуги, поширилися після війни до тієї міри, що набрали характеру всенароднього лиха. Невідрадне наше положення взагалі, а зокрема наша вбогість та недостача людей, що мали би для цього як відповідну освіту так і вільний час та ініціятиву, є причиною того, що приступаємо так пізно до діла.

У всіх культурних народів здавна істнує ціла шнова організацій з подібними завданнями, що опінувані чи то державою, чи громадською жертвенністю, зуміли розвинути широку успішну діяльність на користь народніх мас. Тому й у нас слід уважати працю над охороною народнього здоровля не менше важною, ніж на інших громадських ділянках. Бо кращого майбутнього для українського народу можемо сподіватися лише тоді, коли піднесемо стан його здоровля, що сьогодні через невідрадні санітарні відносини поважно загрожений. Це завдання величезне і доведеться довго працювати для повного його здійснення. Та всеж і з тими засобами, що ми їх маємо, можна зробити чимало, але під умовою всестороннього освідомлення широких народніх мас в справах охорони здоровля.

З тією метою приступаємо за почином „Українського Лікарського Товариства", як найбільше до цього покликаного, до заснування „Українського Гігієнічного Товариства", що його статут затвердило цими днями Львівське Воєвідство. Тереном діяльности Товариства будуть всі західно-українські землі під Польщею. На всьому цьому терені статут дозволяє засновувати філії.

Товариство ставить своїм завданням ширити засади гігієни серед населення, поширювати і розвивати відомости про пошесні захорування, про способи запобігання та поборювання їх за допомогою слова і письма, — дальше засновувати та утримувати протипошесні поради, диспансери, санаторії, лічничі купелеві заведення, кліматичні станиці та досліді лябораторії, вести моральну і матеріяльну допомогу особам, що перебувають під обсервацією чи на лікуванні Товариства, вкінці слідкувати за причинами поширення пошесних захорувань, за їх наслідками, засобів їх поборювання та вести необхідну статистику.

М. ВОЗНЯК.

12)

З романічних епізодів Панька Куліша.

(Продовження).

II.

На характер Кулішевих почувань до Милорадовичівни вказує і його викручування в трьох останніх листах і та обставина, що він іще на початку 1859 р. позволив собі писати до своєї вразливої кореспондентки: „Перестаньте до мене писати. Се мені не велике ще буде горе; бо тепер Марко Вовчок коло мене. Він мені сизим голубом гуде і соловейком співає. Він мене з великої туги визволяє. Він мене на світі задержує". З Марією Марковичкою познайомився Куліш іще 1857 р., але глибоко захопився нею щойно на початку 1859 р. Саме при кінці січня 1859 р. вона появилася в Петербурзі й відразу „закрутила голову" багатьом, між ними й Кулішеві. Ось як згадував опісля про це її син Богдан Маркович (подаю в перекладі): „Вона зробила сильне враження на петербуржців своїм зверхнім виглядом. Скромна, замислена, мовчалива, з величньою русою косою, з великими сивими очима, що світили ясною принадою душевної правди або випробовуючи, сливе заляканo, зверталися на розмовника, коли в чому найменшому його слова не відповідали її ідеальним вображенням про справи й людей, — вона видалася прегарною квіткою України, Бог знає, чому занесеною в холодний Петербург".

Як дуже захопився Куліш красою славної письменниці, московки з роду, свідчать слова Галагана до його дружини (подаю в перекладі): „Куліш став цілком незносним для усіх. Характер до тієї міри зарозумілий, з'їдливий, завдрісний, що пересварився з усіма, й Маркові Вовчкові так надоїдає, що вона готова тікати від нього. Свою жінку покинув Куліш і за неї, сердешну, дуже жаль бере. Всі дуже спочувають їй і я хочу відвідати її. Шевченко говорить, що він жде від Куліша, що він збожеволіє". Саме в той час писав Куліш до Милорадовичівни, що він „вже одрікся од щастя семейного, од того щастя, щоб жить у одній хаті з тим, кого любиш". Він задумував перестати „чернецтвовати" й зробитися „мирською людиною" та поїхати хоч на край світа, щоб подивитися на Милорадовичівну й наслухатися її голосу, але несподівано виїхав за кордон. За кордон виїхала й Марковичка. Та Кулішеві там не пощастило. Другий чоловік Марковички Лобач-Жученко ось що переповів про цей епізод із слів своєї дружини (подаю в перекладі): „Пригадую собі оповідання про палкі визнання Куліша зараз по переїзді до Петербурга: як вона обурювалася, що цей жонатий чоловік, народник, що ставився поважно до чистоти народніх звичаїв, сам був здатний робити ніжні визнання жінці свого приятеля!" Звідти й пішли нарікання Куліша в листуванні з Милорадовичівною, що він не живе, а мучиться, що бажає смерти з щирої душі, а далі що й Милорадовичівна відвернулася від нього. А втім не сам Куліш так захопився Марком Вовчком. В листі з 18. червня 1859 р. писав Іван Тургенєв до Марка Вовчка (подаю в перекладі): „Звістки з Росії не цілком веселі, — та що-ж робити? — Цьому горю не можна помогти. — А втім заспокійтеся: Шевченко не повіситься, Куліш не застрілиться, Костомарів... може кинеться у воду, — та повторюю, що-ж робити?"

Досі не надруковано листів Куліша до Марковички з часу його захоплення нею. Але й на підставі сучасних свідоцтв і з дечого іншого можна виводити, що він був сильно зайнятий нею. Відомо, що недоведене до мети кохання до сотвореного лектурою, уявою, ідеалізацією кумиря кінчиться байдужністю, а нещасливе кохання до дійсної істоти лишає по собі симпатію або ненависть. Куліш нераз опісля погано висловлювався про Марка Вовчка. Правда, відогравало тут ролю й те, що Марковичка забрала від Білозерського великі гроші як зачет на літературні твори, а їх не відробила, й те, що вона без сумніву була причиною передчасної смерти свого чоловіка Опанаса, одного з найбільших ідеалістів між українцями в XIX в., але головно, здається, треба шукати джерел лютости Куліша на Марковичку в його колишніх безуспішних залицяннях до неї. Ось один із багатьох прикладів того, що писав пізніше Куліш про неї. Подаючи Омелянові Огоновському звістки для його історії нашої літератури, писав Куліш у 1889 р. до нього, що „скільки в Марковички було запеклого егоїзму, стільки в Марковича самопожертвовання і любовної щирости". „Агнець" Маркович „зустрів на життєвій дорозі вовка — Вовчка і той поживр його". Далі пригадував Куліш, що він саме вигадав Марка Вовчка „по созвучному слову Марковичка, та й не помиливсь, прозвавши такий псевдонім: сей бо Вовчок, той, що росте диким пагонцем на плодючім дереві, висисав так само живі соки з людей, що держали його на світі". Згадавши про літературний виступ письменниці й про приїзд Марковичів до Петербурга, писав Куліш до Огоновського таке: „Тут закурили перед Вовчком фімі-

Цю працю Товариство зможе виконати лише при повній моральній та матеріяльній підтримці і співпраці найширших кол нашого громадянства, а в першу чергу наших лікарів і медиків та нашої інтелігенції взагалі, як також всіх наших культурно-освітних, громадських та економічних організацій.

По статутові можуть бути членами Товариства як окремі особи, так і організації. Невеличкий членський внесок, що його висоту установлять Загальні Збори, дасть можливість кожному свідомому громадянинові причинитися до розвитку Товариства.

Не сумніваємося, що завдання „Українського Гігієнічного Товариства" знайдуть серед українського громадянства всіх західно-українських земель якнайширший відгомін, повне зрозуміння та прихильне приняття".

Перші Загальні Збори Головного Товариства відбудуться дня 27. січня 1929 року в годині 10 рано в помешканні „Української Бесіди", Рутовського ч. 22, I. пов. у Львові.

Письменні зголошення з членів, як і взагалі всі письма, просимо слати на адресу: „Українське Лікарське Товариство", Львів, вул. Руська 3, II. пов.

Вельмишановному Лікареви
Д-р І. Солтикевичови в Ґлоґові
складаємо призадну подяку за повні посвяти заходи у тяжкій недузі бл. п. Івана Курилка з Лежайська.
1179 1—1 Родина.

Ріжні вісти.

РОЗПРАВА ПРОТИ ВОЙЦЕХОВСЬКОГО

Дня 28. грудня почалася розправа проти Юр. Войцеховського, що в травні ц. р. стріляв до торг. радника більшовицького посольства у Варшаві Лізарева. Крім представників краєвої преси на розправі є представники „Таймс-ів", „Дейли Мейл", „Шікаго Трібюн" і берлінських та віденських часописів. На протилежних лавках кореспонденти „Ізвестій" і аг. „Тасс". Оборона поставила внесення, щоби розправу відложити, бо ще не минуло 7 днів від хвилі, як обвинуваченому вручили акт обвинувачення; обвинувачений має право за той час покликати відводових свідків. Нема теж на розправі важних свідків Коцюбинського та Лізарева, що є тепер у Москві. Трибунал зголився, щоби оборона покликала свідків, але ухвалив розправи не відкладати. Предсідник ствердив, що зізнання Коцюбинського та Лізарева й их урядовців, що тепер є в Москві, будуть відчитані на розправі. Після відчитання акту обвинувачення став зізнавати обв. Войцеховський. Каже, що хотів убити Лізарева, щоби так запротестувати проти того, що більшовицькі дипльомати стараються провокаційно втягнути рос. еміграцію до ріжних замахів, аби так знищити цю еміграцію. Більшовицька дипльоматія не погорджує ніякими засобами, а коли не може знищити якогось еміґранта висланши його до СРСР, то вбиває його навіть, як прим. Трайковича у Варшаві. Більшовицький уряд завзявся проти Войцеховського ще після замаху на Войкова, домагаючися, щоби його виселити з Польщі. До обв. висилали навіть довіреника більш. посольства Стройнікова, який жив у приязні з Войковим, Аркадієвим і керовником ДПУ Менжинським. Стройніков намовляв обвинуваченого, щоби з ним їхав у СРСР, де висадять у повітря „реввоєн" (рев. воєнну більшовицьку раду). Варшавське посольство виконує тут ролю ДПУ. Спершу обвинувачений **хотів убити Коцюбинського та Богомолова**, бо прийшов до переконання, що треба вбити когось із посольства, щоби задемонструвати проти метод ДПУ у відношенні до еміґрантів.

Опісля почалося переслухування свідків, що не принесло нічого нового. М. і. зізнавали мати, сестра і брат обвинуваченого. Після зізнань іще кількох маловажних свідків розправу відложили до найближчого дня.

В АФГАНІ.

Аг. Тасс повідомляє з Кабулю, що урядове військо заняло місцевість Пагман і відкинуло повстанців на 30 км. від Кабулю. Повстанці зовсім знищили військовий шпиталь і військ. будинки в околиці Кабулю. Повстанці змінили русло ріки Салянг, яка урухомлювала електрівню в Кабулі. Кілька будинків біля англ. посольства ушкоджені стрільнами. Один афганець, що служив в англ. посольстві, вбитий, а двох тяжко ранених.

ХОЧУТЬ ПОСАДИТИ АМАНУЛУ НА СИРІЙСЬКІМ ПРЕСТОЛІ.

Найповажніший арабський часопис у Дамаску „Алефба" веде енергійну пропаґанду серед сирійців, щоби на сирійський престіл покликати Аманулу, колиб він мусів кидати Афган. Французькі власти стверджують, що агітація за монарх. устроєм Сирії розвивається чимраз більше.

ГОЛОД НА УКРАЇНІ.

З Букарешту повідомляють: Люди, що на днях приїхали з України у Бесарабію, оповідають, що там лютує страшний голод, а найбільший в молдавській авт. республиці. Богато людей вмирає з голоду. В молдавській республиці голодні розграбили 752 маєтки. В Одесі, Миколаєві та Херсоні є около 200.000 дітей, привезених із околиць, навіщених голодом. Більшість членів дипл. корпусу спроваджує харчі з закордону.

ВЗЯЛИ НАЗАД СКАРГУ ПРОТИ КЛЬОЦА.

Автомобільна фірма Келлер, яка обвинуватила бувш. мін. Кльоца за виставлення чека без покриття, що було основою до скасування посольської незайманости Кльоца й арештування його — взяла свою скаргу назад.

ПУАНКАРЕ ГРОЗИТЬ ДИМІСІЄЮ.

Франц. сенат ухвалив компромісовий проєкт підвишки посольських дієт. Пуанкаре, що був противний проєктові, вийшов із салі. Є чутки що Пуанкаре грозить димісією.

СТАН ЗДОРОВЛЯ АНГЛ. КОРОЛЯ ПОГІРШИВСЯ.

Нечайно стан здоровля англ. короля погіршився. Лікарі мусіли штучно скріпляти діяльність серця.

БОМБОВИЙ ЗАМАХ НА ІТАЛ. ЧАСОПИС.

На льокаль італ. часопису в Туніси „Уніон" кинули бомбу. Бомба знищила мур і дві друк. машини. Шкіда є на 100 тис. фр.

ІТАЛІЯ ВИВЛАСНЮЄ НІМ. СЕЛЯН.

Італ. уряд ухвалив вивласнити 2000 нім. селян над горішньою Адижою на просторі 1.100 гект. Вони дістануть дуже низьку винагороду за втрачені ґрунта.

ВІЙНА БОЛІВІЇ ПРОТИ ПАРАҐВАЮ.

Болівійці заняли форт Вангардія на спірній території.

Біржа.

Гроші.

Американський доляр 8·87·50—8·88·00, канадійський доляр 8·81·50—8·82·50 чеська корона 0·26·33—0·26·66 австрійський шілінг 1·25·00 1·2· 00, румунська лея 0·05·00—0·05·50, французький франк 0·34·50—0·34·75, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00 фунт штерлінгів 43·30·00 43·40·00, радянський червінець 19·50 20·00

Золото: 10 корон 36·50·00 36·80·00, 20 франків 34·20·00—34·40·00, 20 німецьких марок 41·80·00—42·10·00, 10 російських рублів 00·00·00—00·00·00.

Сріблo: Австрійська корона 0·69·00—0·70·00, 5 австрійських корон 3·60·00—3·63·00, австрійський фльорен 1·71·00—1·82·00, російський рубель 3·00·00—3·10·00 копійки за рубель 1·50·00 1·55·00.

яном із десятьох кадильниць. Втішався Маркович жіночною славою більш ніж дитиною (а в них був синок-одиничик)"... „Жінка-ж його була мовчуще божество серед хвалебного гимну: приймала наше славословіє, яко дань достойну й праведну: ніщо її не зрушало, не дивувало. Тимчасом робила вона своє діло робом вирахуваним, і тут же то вивчена по нашому московка дала себе знати щирому хахлові: та й нам усім, не минаючи ні редактора „Основи", ні Шевченка, з нашого-ж таки хворосту загнула гарну карлючку. Як приходив до неї хто з літературним ніжитом, бідаха Опанас не смів сидіти з гостем у жіночному кабінеті. Не йміє сьому віри, хто не знає, що любив сей чоловік жінку не людською, а пеською любовю. Вона-ж, зачинившись мов та Егерія з Нумою, говорила Турґеневу таке, чого не знав Сеченов*), а Сеченову таке, чого не чував Шевченко, і так далій, і так далій. Довідались вони правди один від одного не скоро...

„Постерегаючи тоді, до чого воно йдеться, задумав мій Вовчок перемінити операційний базіс і почав торочити про вищу науку. Турґенєв якось везе її в Париж, а чоловік дивної жінки знаходить собі, спілачи, службу в Чернігові. В Парижі гостюють, міняючись, люде грошовиті. Вовчок позичає в них, приятелюючи, гроші, в кого тисячу рублів, у кого сотню, а в иншого й десяток; а тимчасом синок її росте ґаменом. Бідний Опанас ідолопоклонствує перед жінкою й заочі, посилає в Париж гроші, жде її — не діждеться, вбіраючи свою оселю квітками та вінками, а вона — от, от прибуду. Та й водить його місяць за місяцем, рік за роком без кінця, аж поки й скопав горопаху, нудячи світом, скопав таким злидеником, що ні за що було й поховати: поховали його громадяне по старорусьски братським коштом".

III.

Влітку 1860 р. був Куліш знову на Україні, але вже не заїхав до Каложинець. Про його тодішні настрої свідчать його листи до Данила Каменецького. Ось що між іншим писав він до нього з Києва 28. червня (подаю в перекладі): „Мені весело в Києві, як і в Чернігові. Передо мною доконуються такі чудеса, між иншим, що тільки чоловік, що переживе, як я, и огні пристрастей, а тоді, як притім чоловік чесний, може не задивлятися до дурощів, що ведуть заземні жалі за собою. Одначе, я дивуюсь: які бувають явища в життю і яких преґарних таємниць повне життя, що порушається перед нами прозаїчно! Який великий поет людське серце!... Та досить: однаково ви нічого з цього не розумієте. А описати все — була-б праця не під сили й може — даремна праця".

А в листі з 4. липня до того самого адресата ось як хвалився Куліш своїм донжуанством (подаю в перекладі): „Я вже писав вам, що зо мною відбуваються тут чудеса. Жінки волочаться за мною, як за Дон Жуаном. Це є щастям і нещастям мого життя. Щастям тому, що я приємно зайнятий і забуваю своє погане минуле, а нещастям тому, що мої романи грозять мені новими бідами. Але доля береже мене досі дивним робом. Досі я не зробив ні одного ступня, що в ньому я міг би гірко розкаятися. Думка у мене стоїть на варті почування, і тому я не затоплююся в пекло кохання. Тимчасом на прочуд відкривається мені людина в жінці! Пізнаючи з кожним днем, що таке жінка, я разом із тим і вирозумілюю краще й нашого брата, мужчину. Два рази я трохи не наробив дурниць, але саме доля рятувала мене. Тепер і я обачніший: та ніколи не уважатиму зближення з жінками негідним піднеслого характеру. Це саме і є життя; а те, що називають життям учені й ділові люди, то — робота на подвіррі. Справжнє життя, в хаті й під хатою, уважаючи на жінку. Все, що далеко від неї — епізоди, що вяжуться з головним".

Згадавши слова Василя Блаженного, се-б-то Білозерського, про те, що Кулішеві вже не можна сподіватися кохання з боку жінки, писав далі Куліш: „Але тепер я переконався, що мені треба було пожити на світі й тільки зберегтися в такому ступні, як я, щоб у морально розвинених жінок мати повний успіх. Ні з одним юнаком не можуть вони бути так швидко **своїми**, як зо мною". Здогадуючися, що може Каменецький ґлузує з його листів, продовжував Куліш: „А притім у мене нема охоти описувати свої історії. Скажу тільки, що я був дієвою особою в таких сценах, які стрічав досі у найсміливіших і найпоетичніших романістів. Скажу більше: в моїх романах брали участь батьки, матері, братя, сестри моїх героїнь — творили мою волю. Інтрига, спокуса ніколи не були й не будуть моєю метою. Я бажав тільки жити й учив инших, як треба жити. Тупість понять або перешкода з боку побічних історичних осіб псували нам діло, а все таки воно було ділом і зостанеться ним на завсіди для головних дієвих осіб. Один із моїх романів розбився надовго, — відай на завсіди; за те другий входить у найблискучіший період розвитку. Скільки я довідався таємного, чого не знають люди, що живуть

*) Іван Сеченов — знаменитий російський фізіолог.

З життя православної церкви.

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ.

Ласкаво прошу помістити в одному з чергових чисел Вашої газети таку мою заяву:

В ч. 37 „Воскресного Чтенія", офіціяльного органу Варшавської Митрополії за б. рік, в звідомленні про Другу Сесію Митрополітальної Ради, зазначено, що Митр. Рада при обміркуванні питання про Православний Богословський Виділ ухвалила просити п. міністра ісповідань, щоб керовником цього Відділу обовязково був Бл. Митрополит Варшавський і всеї Польщі.

Як один зі секретарів Другої Сесії Митр. Ради цим стверджую, що 1) ніхто з членів Митр. Ради на засіданні 24. серпня при обмірковуванні питання про Богословський Виділ конкретно подібного внеску не робив, 2) що такий непоставлений внесок, звичайно, не голосувався і 3) що в протоколі цього засідання М. Ради, зложеному секретарями, такої ухвали не було. Протокол цей мав 25. серпня підписати Митрополит Діонисій і секретар М. Ради свящ. С. Дюков, який залишився у Варшаві для видрукування оригіналу протоколу на машинці й його підписання. Я мусів виїхати з Варшави раніше й не мав змоги прочитати й підписати оригіналу цього протоколу. На засіданні М. Ради згаданий протокол не зачитувався, бо був зложений після закриття Сесії.

З огляду на це все, здіймаю з себе відповідальність за зроблені по наказу Митрополита Діонисія в протоколі останнього засідання М. Ради доповнення без згоди й відома всіх членів М. Ради.

З причини невиконання до цього часу Митрополією ухвал, прийнятих на спільній нараді Членів Св. Синоду Правосл. Церкви в Польщі з представниками українського православного громадянства Волині, Холмщини, Підляшшя і Полісся, скликаній у Варшаві 1. липня ц. р. з ініціятиви Митрополита Діонисія для порозуміння в справі українізації Служби Божої на місцях, Українського Епископату та інших питань, звязаних з оздоровленням церковно-громадського життя на наших землях у Польщі, а також з огляду на безпідставне доповнення протоколу пятого засідання М. Ради 24. серпня ц. р. по наказу Митрополита Діонисія без відома й згоди М. Ради, оголошую цим про свій вихід з числа членів М. Ради.

Б. член Митр. Ради **П. Артемюк.**

Берестя, 11. грудня 1928.

НОВИНКИ

— **Випозичальня книжок „Ізмараґд"** перенесена до нового льокалю при вул. **Косцюшка ч. 5, І. поверх,** відкрита кожного дня від 9—1 і 3—7.

— **Замісць на алькоголь — гроші на „Рідну Школу"!** На заклик Головної Управи Товариства „Рідна Школа" відгукнувся перший Вп. **Савка Юрко** зі Львова і зложив замісць видатків на напитки 5 зол. на „Рідну Школу". Надіємося, що за ним гарним почином підуть і інші громадянки і громадяни, українські установи і ріжного роду святочні Комітети. Зголошуйтеся негайно за протиалькогольними картками „Рідної Школи" пересилаючи рівночасно гроші на адресу: „Рідна Школа" у Львові, Ринок ч. 10. Така картка повинна прикрашувати святочний стіл кожного українського дому.

— **На покриття шкід в Т-ві „Просвіта",** заподіяних дня 1. листопада цього року зложили: Кооп. „Сян", Павлокома, Дитків 10 зол., Молодь (аб.) Соколівка к. Ожидова 6.25 зол., Уряд деканальний Хреат (аб.) 6 зол., Кооп. „Самопоміч" Броди 10 зол., Белюх М., Америка 3 дол., Підгородецький, Франція (збірка) 312.93 зол., Добровольський Ч., Луцьк 2 зол., Павлусевич Вол., Коломия 25 зол.

— **З нашого театру.** Управа нашого театру прохає пригадати громадянству, що нині, в суботу, на виставі песи Я. Галана „Дон Кіхот з Етенгайму" буде зорганізована листкова анкета між авдиторією, щоби слухачі мали нагоду висловити свою думку про цю драматичну новинку.

— **Також „наука".** У краківському „Пшеґльонді Всъулчесному" за червень 1928 ст. 492 читаємо, що у Львові у 1918 р. один пан мусів „пшетрваць бомбардоване гайдамакуф", а в числі за вересень 1928 р. на ст. 509 у статті про упадок Польщі зараховані до російських істориків, що пішли за панславістичною та всеросійською публіцистикою Антонович і Грушевський. Цей місячник має претенсії на науковий орган!

— **Злодії, професійні та аматори.** У фірмі „Єдносць" на вул. Коперника забрали взломники в ночі з каси 3000 зол. Менше щастя мали вони в гимназії на вул. Кубалі, де найшли в касі... 3 сотики а сполохані залишили своє штудерне знаряддя „вартости щонайменше кількадесять зол. — Вчора почав суд розбирати запутану історію злодійської спілки професіоналів з аматорами: як це молода служниця Трояновська з другою служницею і її мужем зробили плян обікрасти „паню", перевели його, заробили на цьому 5.000 зол і 50 дол., а коли поділились добичею, новина про успіх дійшла до відома професійного злодія Матушека. Цей заграв ролю поліційного агента, виманив від них за свою дискретність 2.500 зол., а коли почав за ці гроші гуляти зі своєю „нареченою", цей його успіх дійшов аж до відома поліції. — Служниця в молочарні на вул. Чарнецького 4 обікрала свої товаришки з одежі та втікла, але... недалеко. — Кафляр Подгурський дістав 800 зол. на виплату для робітників від своєї фірми і пропутав усі гроші. Кару дістав невеличку: 3 міс. завішені на 5 літ.

— **Катастрофи й нещастя.** На сам св. вечір трапились у Франції 3 будівельні катастрофи; в Сомір 8 осіб убитих, 5 ранених; у Ліль та в Сін-ле-Нобле по 3 робітників ранених. — Між Букарештом і Темешваром зударились два поїзди; одна особа вбита, кільканацять ранених. — У Мельбурні (Австралія) вбиті два летуни, що впали з літаком. — В однім штокгольмськім готелі згоріло 6 осіб. — У Голивуд зірвана від вибуху покрівля фільмового підприємства.

— **Ріжні вістки.** Шведський історик Баат зробив у Ватикані документальні знаї, що вже в 1262 р. істнувало в Швеції найстарше в світі почтове бюро, основане державним мужем Бірґером. — Як що року у Римі змагались у Тибрі плавці на просторі 150 м.; першу нагороду здобув Гамбі. — Велику фабрику в Лодзі „Штайнерта" обікрали на пів міл. зол. її робітники, перепродуючи товар темним купцям. — В одному берлінському кабареті побились на пястуки директор відомого модерного театру „Піскатор" і комуністичний письменник Герцоґ. — Із Капштадту повідомляють, що в провінції Намакалянда найшли 200-каратовий бриліянт. — У Байрайті святкує пара близнят, дві сестри, свято свого 90-ліття. — Шведського посла в Парижі Бонді обікрали в поїзді на лінії Париж-Варшава з його багажу. — У Шікаґо ограбили бандити польського священика Краковського з 4000 дол. складених у костелі. — У Мюнхені настала першого дня різдвяних свят така ожеледь, що рух на вулицях зупинився зовсім; 60 осіб виважило собі ногу або розбилось.

— **Вдячність для Вільсона.** „Ню-Йорк Геральд" подає звістку, що Падеревський замовив в відомого американського різьбаря Берґлюма памятник Вільсона, що має станути в Познані. Буде це тільки невеличкий довг вдячности сплачений бувшим представником Польщі на Мировій Конференції супроти американського президента, одного з творців Версайського миру. Музичні ноти Падеревського приглушили ті дипльоматичні ноти Вільсона, де він красномовно співав про самовизначення.

— **Нема паперу.** У СРСР — велика недостача паперу. „Труд" пише: Задля паперового голоду приневолені припинити працю великі поліграфічні підприємства. Так напр. перша зразкова друкарня Мосполіграфа цими днями зупиниться і робітників звільнять. Імпорт паперу з чужини обмежений, а радянські папірні не в силі збільшити своєї продукції задля недостачі сирівців, які здебільша привозять з чужини. Тому державні установи дістали розпорядок, щоби вибрати з архівів зайвий папір і віддати його до перерібки. Розіслали також заклик, щоби в канцеляріях не тратити паперу надто щедрою рукою.

— **Пуанкаре оборонець жіноцтва.** Голова Ліґи жіночої рівноправности звернулась до Пуанкаре з проханням, щоби він сказав, чи він є за тим, щоби жіноцтву признати виборчі права. Пуанкаре відповів не задумуючись: — Мій погляд у цій справі не був ніколи інший: я є прихильником жіночої рівноправности і зроблю все, що залежить від мене, щоби жінки мали право голосу.

— **Помороки від екрану.** Органи влади в Мюнхені почали слідство проти „секти звеличників Валентіна", яка має на меті „прославляти довічно бога екрану Рудольфа Валентіна". Цю секту зорганізував якийсь Георг Ульман, що приїхав з Голівуда. До неї записалось кількасот осіб обох полів з усієї Німеччини та Австрії. До поліції дійшли звістки, що вони збираються на спіритистичні сеанси з „чорними богослуженнями", підчас яких появляється їм дух Валентіна. Вони носять значок з написом „Довічна вірність" і святочно обовязуються ходити до кінця життя на всі фільми Валентіна. Того, чого не добився ніодин бог сцени ні книжки, доказав герой екрану.

— **Месіє Чічерін.** Одно справоздання з судової салі в Парижі пригадує таку давню цікаву подію: Довго перед війною мешкав в однім скромнім домику на авеню Левалюа російський емігрант Чічерін. Комірник був спокійний, поважний, а плату за кімнату 100 фр. річно складав точно. У 1917 р. Чічерін щез з Парижа, а кілька місяців пізніше власник помешкання месіє Маніен довідався з небувалим зачудованням, що його комірник став у Росії одним з керманичів держави. Але, рішив, Маніен, часи зміняються і п. Чічерін може ось-ось знову вернутись у Париж до своєї неблюованої кімнатки, якої він, зрештою, і так не вимовив. Тому Маніен не наймав її нікому, а вважав, що вона все ще записана на рахунок Чічеріна. 10 літ ждав Маніен терпеливо на його поворот. За той час власник камениці підвищив плату за помешкання Маніенові, а цей хотів „відбитись" на рахунку Чічеріна і також підвищив його. Врешті подав свого неприсутного комірника до суду. Тому, що адреси Чічеріна позовник не знав, візвання йому не доручили. На судовій розправі, у „мешканевій" секції, присутні чули цими днями трикратний оклик: „Месіє Чічерін! месіє Чіч...! не явився!" Суд рішив справу по-Соломоновому: народній комісар СРСР для закордонних справ Чічерін тратить право до своєї кімнати на авеню Левалюа, а її власник може приватно порозумітись з ним щодо довгу. І месіє Маніен зітхає: „Він десь там у Москві, але яка його точна адреса, ніхто не знає!"

усе життя з моїми героїнями! Яким ясним стає для мене механізм нашого родинного життя — на різні лади й тони! І скільки прегарного відкрилось мені. Ідеал вічно пануватиме в світі; даремне наші зашкарублі критики кричать проти нього. Та досить. Не описуватиму різних київських зустріч: ви бачите, що я — головно романіст. Все инше для мене більше або менше — побічне".

В одному з дальших листів до Каменецького, висланого з Лисянки 16. липня, Куліш просто співав гимни коханню: „Як приємно бути любленим, Боже, як це приємно! І пустиня населена тоді розкішними мріями, і самота — цілком не самота. Ще недавно я одержав такі листи, що винагороджують мене за много з минулого. Тепер тільки я починаю жити, і на це є у мене найрадісніші докази. Та не уявляйте собі якоїсь паскудної історії... Досі я не доторкався до них, і як що це коли небудь — не скоро, дуже не скоро — випаде, то не инакше як найгіднішим людини способом. А в тім такий чистий, такий романічний і незвичайний звязок робить решту сливе непотрібною. Душа занадто зайнята, надто багато досвідчують обидві сторони".

Листи Куліша до Каменецького надруковані з досить численними пропусками: один із них виточканий у наведеному тексті, інший приходить у листі Куліша з 25. липня на місці відповіди Куліша на питання Каменецького про його внутрішне життя.

На зміну Марковичці й Милорадовичівні прийшли нові дві жінки як героїні нових захоплень Куліша: дружина Леонида Глібова — Параскевія з Чернігова й Ганна Павлівна фон Рентель із Полтави. Перший лист Куліша до Параскевії Глібової має дату 16. червня 1860 р. Тут уже зазначив Куліш, хоч і не в приложенні до себе, що кохання все може й нема нічого на світі, перед чим спинилося-б справжнє кохання. Нема сумніву, що саме роман із Глібовою це був той новий роман, що заступив місце роману з Милорадовичівною. Це виходить із такого початку листу Куліша, писаного з Одеси 26. липня 1860 р. до неї (подаю в перекладі): „До Вас вислано вже два листи по Вашому від'їзді з Київа й на підставі закону правдоподібностей випадало-б одержати від Вас що небудь в Одесі, але досі нічого нема. Ждав я, ждав — і нарешті пишу третій лист. Але завідомляю, що четвертий буде тільки відповіддю на Ваш; инакше — це подібне на розмову з людиною, що заснула".

Останній лист Куліша до Глібової походить із 6. квітня 1862 р. Всі листи Куліша до Глібових писані по російськи. В одному з них, писаному з Берліна 15-го (28.) травня 1861 р. находиться таке цікаве речення: „Як що Ви мене кохаєте, то повинні гнати мене на край світа, щоб тільки було мені веселіше". В іншому листі, писаному в Одесі 29. липня 1861 р., ставив Куліш низку питань до Глібової, в роді таких, як: „Та й що я привезу Вам крім тужного серця? Пощо нам бачитися? Яку радість я винесу з побачення?" Тут і стверджував ось що: „Заздалегідь знаю, що в підсумку зостанеться один смуток". У дальшому листі просив Куліш не забувати його, писати до нього, зоставатися завсіди його другом, не зважаючи на час і простір. В останньому відомому листі до Глібової стверджував Куліш, що ніщо не могло бути миліше від тих відносин, в яких вони находилися. Бачучися так часто протягом двох тижнів, вони давали поняку до найдурніших обмов. „Усе стоїть нам на перешкоді бути ближче" — чути було сумну нотку Куліша в дальшому тексті його листу.

Листування Куліша з Ганною Павлівною фон-Рентель тягнулося від 19. вересня 1860 по 1862 р.; воно майже цілком позбавлене щирости й інтимности, натомість повне нудного дидактизму. Про характер відношення Куліша до Ганни фон-Рентель маємо свідоцтва в його листуванні з Олександром Кониським. З приводу звістки Кониського про недугу Ганни починав свій лист Куліш: „Сповістіть мене про Ганнусю, чи одужує, та заспокойте її про книжки і листи, що вони не пропали, а всі їй переслані. Прочитайте їй і моє слово. Вона буде рада; вона його гарно розуміє, бо то душа гарна, соняшна, квітчаста.

„Ні, вона не вмре, а як умре, не дай Боже, тоді ввесь вік буду по їй у чорному оксамиті ходити, ввесь кармазин, усі свої блавати позбуваю, — убогим людям за її душу пороздаровую. Так їй скажіте і так справді буде, бо кращої душі — скажіте їй — уже не стріну, а хоч би й стрів, то очима не зглянy і серцем не обернуся". Про Ганну згадував Куліш і в листі з 12. червня 1861 р. Але вже 3 липня писав із Генуї, що тихе вдоволення дружби з Ганною затроєне для нього — й він не матиме більше ніяких зносин із нею, крім особистих.

На 1862 р. увірвалося листування з Глібовою, що зайняла у Куліша місце Милорадовичівни, остання рік пізніше, 1863 р., вийшла заміж.

—o—

Справлення ошибки. В попередньому фейлетоні в пятій шпальті [illegible] треба справити „[illegible]" на [illegible] „[illegible]дувало"

Дописи.

СТРИЙ (Вибори до каси хорих. — Свято „Просвіти". — За вул. ім д-ра Евгена Олесницького). Дня 2.XII. ц. р. мали відбутися вибори до каси хорих. До виборів не прийшло тому, що виборчі комітети як працедавців, так і робітників усіх національностей і політичних угрупувань порозумілися і приняли спільну лісту. Дотепер українці в раді каси хорих мали по стороні працедавців 1, а по стороні робітників 6 представників. Тепер мають по стороні працедавців 2, а по стороні робітників 13. На основі порозуміння до заряду каси ввійде по 3 від українців, поляків і жидів, в тім по одному від працедавців, а по 2 від робітників. — В дні 8.XII. ц. р. тут. філія „Просвіти" устроїла „Свято Просвіти". В салі Народнього Дому в год. 12 вполудне відкрив свято промовою Степан Яців, господар з Бережниці. На концерт зложилися сольоспіви, декламації, вправи Соколів і дітей та хори, між котрими хор з Гірного і Конюхова співали взірцево. Оба ті хори дали справжній концерт. Співакам і їх дирігентам належиться щире признання і подяка, що й висловила публика френетичними оплесками. Слід зазначити, що це другий раз Стрий святкує свято „Просвіти" виключно силами читалень тут. повіту — і то зовсім удатно. По концерті висвітлено в тій самій салі для учасників свята фільму „Тарас Шевченко". Напливу на вікна забракло, а збірка на „дар Просвіти" випала вдоволяючо. — В протоколах управи міста Стрия під датою 25.II. 1918 до ч. 2402/17 записано дословно так: „Rada przyboczna uchwala celem uczczenia pamięci śp. dr. Eugenjusza Oleśnickiego, który jako poseł do sejmu krajowego i parlamentu, jakoteż jako obywatel i działacz społeczny położył wielkie zasługi dla całej ludności w Galicji, nazwać ul. Trybunalską imieniem dr. Eugenjusza Oleśnickiego. Uchwała ta zapadła jednogłośnie". Під враженням масстату смерти такого велита, яким був бл. п. д-р Е. Олесницький, ухвала перейшла легко. Та не так уже пішло з її виконанням. Минали місяці і роки, а виконання її не було. Аж дня 4. IX. 1928 р. на внесок радного Теодора Держка прибічна рада (бо в Стрию ще нема виборної ради) якова одноголосно ухвалила візвати магістрат виконати повищу ухвалу. Магістрат видав відповідні поручення. Але не подобалося це стрийському старосту, котре письмом з дня 23. X. 1928 р. до ч. 10578/2 1928 заказало виконання тої ухвали, а то на основі § 108 закону з 13/3 1889 В. з. р. 24, як противного розп. мін. внутр. справ з 3/6 1921 Ч. 378, бо доконано її без опінії окружного консерватора. Магістрат звернувся отже з відповідним представленням і просьбою до консерватора скоро і прихильно полагодити цю справу. І полагодження прийшло скоро — одначе неприхильне! Рішенням з дня 12. II. 1928 р. ч. 17507/АД відділ штуки і культури воєвідського уряду у Львові спротивився переміні назви улиці ухваленій як вище представлено, а в слід за тим стрийське староство ресриптом з 16. II. 1928 ч. 11103/ /28 заказало магістратові виконати цитовану вище ухвалу.

Добро „Просвіти" — це добро цілого народу, а зокрема кожного з нас.

Театри.

Кооператива „Український Театр" під дир. Й. Стадника.

Субота 29-го, г. 7·30 веч. „Вантаж", пєса на 3 дії Ярослава Галана.

Неділя 30 го, г. 3. попол. „Казка старого млина".

Неділя 30-го г. 7·30 веч. „Доллі" (четвертий раз)

Великий Міський Театр:

Субота 29-го, г. 7·30 веч. „Летун Рампер", пєса М. Мора (прем'єра).

Неділя 30-го, г. 3·30 попол. „Тільки Ти..."

Неділя 30-го г. 7·30 веч. „Наждсто Мадонни".

Понеділок 31-го, г. 7·30 веч. „Одна одинока ніч".

Кіна.

„Аполльо": „Людина сміху" з К. Вайдтом.

„Лев": „Приватне життя пані Олени".

„Оаза": „Червоний біс".

„Палас": „Шехерезада".

„Фатаморґана": „Останній усміх блазня".

Заклик Т-ва Прихильників Освіти.

В часі відомих подій останніх місяців потерпів матеріяльно більше Український Академічний Дім. Хоч частинне привернення його до попереднього стану є безумовно конечне, якщо зважимо, що Академічний Дім дає приміщення завж сотці найменш заможних українських студентів.

Цього завдання однак не може виконати Товариство Прихильників Освіти, яке в міру спроможности його субвенціонує, а се тому, що надто богато фондів треба на ту ціль вложити. Академічний Дім, як інституція чисто гуманітарна, не є обчислена на зиск, але на несення помочі незаможному українському студентству і не має ніяких ощадностей ані резервових фондів.

Взиду цього Товариство Прихильників Освіти за попередньою апробатою покликаних до цього чинників звертається з закликом до всего Українського Громадянства до пожертв на „Фонд Направи Академічного Дому". Товариство вірить, що Українське Громадянство, яке вже стільки разів дало докази безприкмірної жертвенности, і цим разом відгукнеться щедро на цей заклик, не допустить, щоби велике діло фундаторів Українського Академічного Дому змарнувалося, і своїми жертвами допоможе Товариству в сповненні його обовязків, тимбільше, що ходить про молодь, в якій будучність нації.

Щоби влекшити пересилку грошей, долучуємо чеки Т-ва Прихильників Освіти на „Фонд Направи Академічного Дому", якими просимо пересилати датки. Жертви можна слати рівнож прямо на адресу Т-ва Прихильників Освіти, Львів, вул. Супінського 21.

ЗА ВИДІЛ ТОВАРИСТВА ПРИХИЛЬНИКІВ ОСВІТИ:

Володимир Децикевич мр., голова;
Д-р Любомир Макарушка мр., скарбник.

Громадянине! Чому не став Ти ще досі членом Товариства „Просвіта"?

Нові книжки й журнали.

Видавництва л. з. і. „ДОБРА КНИЖКА" — Львів 1927-28.

Серія „Цікаві оповідання":

14 том — А. Гуондер: Помста монаха. 88 ст. 8⁰.

15. том — Ф. С.: „Бранець морського опришка" — 77 стор. 8⁰.

Серія „Бібліотеки Історичних Повістей":

1) Будзиновський Вячеслав: Пригоди запорожських скитальців. Історичне оповідання. 195 ст. 8⁰.

2) Лотоцький Антін: Кужіль і меч. Істор. повість з кінця XV. і поч. XVI. століття. 170 ст. 8⁰.

3) Воллес Луїс: Бен Гур. Іст. повість з часів Христа. 192 ст.+4 ілюст. 8⁰.

4) Монкевич Борис: Слідами новітніх Запорожців. Спомини з 1918 р. 208 ст.+15 ілюст.+6 схем.

5) Лещук Осип: Кроваві сліди. Оповідання з визвольної війни. Ст. 164+4 илг. 8⁰.

6) Ценевич Михайло: Злощасний самозванець. Повість з козацьких часів. 224 ст. 8⁰.

7) Лотоцький Антін: Лицар в чорнім оксамиті. Повість з козацьких часів. 242 ст. 8⁰.

Серія „Для Світла".

1) А. Б.: Жінка й дитина на Радянщині. Ст. 29+8 илг. 8⁰.

2) А. Б.: Більшовики й селянство. Ст. 29+3 илг. 8⁰.

3) А. Б.: Мученицьке Мехіко. Стор. 48, 8⁰.

4) В. Я.: У невидимій сіти. Стор. 32, 8⁰.

5-6) Пеленків Володимир: Нове джерело багатства — шовківництво. З ілюстр. Ст. 36, 8⁰.

Серія „Бібліотека Логос".

8) Меріям: Чорний сніг. Нарис. Стор. 72, 8⁰. Вінєта, екслібріс і марка роб. Павла Ковжуна.

Серія: „Театральна бібліотека „Доброї книжки".

1) Ваські Микола: Жовнір і вітри. Жарт на 1 дію. Стор. 29+1 илг. 8⁰

2) тогож-же: Де Бога нема. Драмат. картина на 1 дію. Стор. 29+3 нвг. 8°.

Серія „Цікаві Пригоди".

1) Г. К. Честертон: Знак зломаного меча. Оповідання. Стор. 25+ нвг. 4°.
2) М. Е. делле Грапіє: Два вороги. Оповідання. Стор. 22+2 нвг. 4°.
3) Богуслав Полянич: Перша ніч. Оповідання. Стор. 18+2 нвг. 4°.

Серія „Наша Релігія".

1) Свш. Д-р Ярослав Левицький: Пастирське богословє (годегетика). Ст. IV+176, 8°.
2) Д-р Альойзій Шмітт: Католицька апольогетика для школи й життя. За німецьким оригіналом опрацював Ярослав Ясеновський. Стор. 4 нвг.+128, 8°.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

Позір Жінки Українки! Жіночий Кружок Рідної Школи ім. Ганни Барвінок уладжує як і попереднього року, „передсвяточний ярмарок" в днях 1. і 3. січня 1929 року в домі дівочої школи у Львові при вулиці Мохнацького ч. 12. Старшина кружка просить отсим наше патріотичне Жіноцтво о ласкаві датки в натураліях або грошах на ціли ярмарку на адресу: Управа дівочої школи УПТ. у Львові, вул. Мохнацького ч. 12. Старшина має повну надію, що з огляду на значу ціль, на яку дохід з ярмарку призначений, той заклик не пережде безслідно, а противно, що в тій важкій скруті грошевій Рідної Школи, особливо по знаних випадках листопадових, підчас яких і названа школа потерпіла високі шкоди, жодна Жінка-Українка не відкажеся від того патріотичного народнього обовязку який буде свідчити ділом про силу і зорганізовання Українського Жіноцтва. Поможім собі самі! Будуймо власними силами, бо ніхто нас в тім не виручить!! — У Львові, дня 7. грудня 1928 р. — М. Волошинова, голова жін. кр. УПТ. ім. Ганни Барвінок. 1067 4—4

„Циганський Барон" у Самборі. Музичне Товариство в Самборі дає в четвер, дня 3. січня 1929 року під проводом проф. Я. Барнича голосну оперету Й. Штравса „Циганський Барон" при ласкавій співучасти пп. С. Стадникової й І. Рубчака. У виставі беруть участь усі найкращі сили українського громадянства м. Самбора. 1175 1 1

Учениці III. Державної Семинарії у Львові уладжують з приводу 60-ти річного Ювилею „Просвіти", концерт дня 2. січня 1929 року о год. 7. вечер в салі Музичного Інституту ім. Лисенка. Проситься о численнуприяву. 1173 1 2

На „Рідну Школу" зложили ВП.: Тво „Українських Правників" 50 зол. — місто вінця для бл. п. Романа Чайківського, бувшого голови Товариства; Орден Залізної Остроги — 15 Курінь старших Пластунів Львів 50 зол. на св. Миколая, Кружок „Рідної Школи" в Підберізцях 150.87 зол., як дохід з представлення на св. Миколая, Сливка Юрко, Львів 5 зол. замісць навинтів. — ВП. Жертводавцям складає щиру подяку Головна Управа. 1170 1—1

Філія „Просвіти" в Грималові скликає звичайні Загальні Збори на день 14-го січня 1929 р. на год. 2-у пополудні. Всі члени Товариства „Просвіта" повинні взяти участь, а всі читальні вислати своїх делегатів. — **Виділ Філії.**

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

ГОДИННИКИ тільки найлїпших фабрик прецизійні продає за готівку і на рати від десятків літ з найлїпшої сторони звісна фірма **Іван Зельтенрайх,** Львів, пл. Марійська ч. 5 3 129-?

МУЗИЧНИЙ КАТАЛЬОГ всїх краєвих та закордонних видань висилає даром і оплатно Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові, Ринок 10. 1155 2 8

ЛІЧІТЬСЯ ВОДАМИ МІНЕРАЛЬНИМИ фабрики „Здрове". Ділають краще всіх инших! Дістати можна в Аптиках. 874 7—9

НА РАТИ ОТОМАНИ 55 зол. КАНАПКИ 55 зол., фотелики до розкладання 45 зол. — Фабрика Закс, вул. Личаківська ч. 132. 751 12—12

ЛІЖКО мосяжне на рати 200 зол. На провінцію без поруки. — Фабрика Закс, в. Личаківська ч. 132. 753 12—12

ПЛАТИМО високі ціни за золото, брилянти і перли Домбровскі-Розважевскі, Львів, (Готель Жоржа), вул. Академічна ч. 7. Оцінка безплатно. 2451 27—?

ВІДДАМО кожному добру і певну егзистенцію без жадного ризика. Письменні зголошення приймає за залученням почтового значка, **Ер-Ка-Верк Мисловиц,** Гор. Шлеськ 1·6 2—?

ВЛАСНИЧКА вищої школи жіночого кравецтва повідомляє, що при школі відкрито робітню мундурків для учениць жіночих шкіл, по ціні 20 зол. Також приймає працю в найскромнішім крузі, по найнизших цінах. М. Козловська, Академічна 22. 397 16 ?

ФОТОГРАФ ЯНУШЕВИЧ, вул. Вінцентого Поля, ч. 1. (бічна Зеленої) Тел. 39—60 1176 1—5

НА ПРОДАЖ реальність складаючеся з дому о 4 кімнатах, будинків господарських, 1½ моргового саду і 6½ морга города, положена 3 км. від повітового міста і желізниці, надаєся на дітнисько. Ціна 4.000 долярів. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Оказійне купно". 1178 1 4

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Спеціяліст недуг легінів, серця і жолудка
д-р Фелікс Ган
Львів, Городецька 46.
432 Пересвітлення Рентгеном. 23—24

Одинока у Львові
„ҐОРСЕТНЯ"
на франц. зразок поручає: руковї пояси, бедрівки, шлїфери, підвязки, нагрудники, **опаски та менструаційні реформи,** трикотові реформи і шовкові тільки у фірмі „Гігієна" Р. КЕРНЕР, Львів. **Пасаж Миколяша над кіном Утіха.**
762 Тел. 51—24. 12-12

НА СВЯТА

НАЙБІЛЬШИЙ ВИБІР
ПОРЦЕЛЯНИ, КРИШТАЛІВ, ХІНСЬКОГО срібла ФРАҐЕТА АЛЬПАКА і пациківських виробів
1085 поручає фірма 3—3
Казимир Левіцкі
Львів, ... Марійська 10.

VI. Молочарський курс.

Як що року, так і цего року влаштовує Краєвий Молочарський Союз „МАСЛОСОЮЗ" звичайний три місячний молочарський курс, а се в часі від 26. січня до 27. квітня 1929. — Приниматись будуть лише ті кандидати, яких випоручать кооперативні установи. Вимагані услівя: 1) Українська народність. 2) Вік 18—30 літ життя. 3) Образовання покінчені найменше народні школи. — Першенство мають: 1) ті кооперативні молочарі, що вже мають практику, 2) абсольвенти середніх і низших господарських шкіл, 3) абсольвенти фахових або середніх шкіл. — Курс відбудеся, коли зголоситься що найменше 16 кандидатів, однак не може бути принятих більше чим 24 кандидатів. — Прохарчування спільне у кооперативній кухні на кошт курсантів. Кошта прохарчування виносуть денно около 3 зол., це є місячно 90 зол. або за цілий час тревання курсу 270 зол. Квоту цю зложить кожний курсант з гори до каси „Маслосоюзу" вчас по зголошенню ся на курс, бо в противному випадку не буде принятий. Якщо однак курсант предложить від кооперативи, яка його висилає, а яка стоїть в зносинах зі Союзом, зобовязання виплачувати належитість за него, то повища квота може бути розложена на місячні вплати з гори.

Приняті кандидати обовязані привезти зі собою: 1) Два одяги — еден до виходу, а оден до праці і по можности два робітничі плащі або фартухи. 2) Потрібну кількість біля, постіль, накривало і сінник. 3) Прибори до їдження (ложку, ніж, вилки, горнятко і ринку). 4) Особисті документи для виказання ся перед властями. 5) Метрику і свідоцтва покінчених шкіл.

Власноручно писані подання о приняття з долученням перебігу життя мають бути вношені за згодою і опінією кооперативних установ на адресу: **Маслосоюз, Львів, вул. Косцюшка ч. 1 а), найдальше до дня 15. січня 1929 р.** — Пізнїші зголошення не будуть узглядненї. Про приняття і день приїзду повідомиться кандидатів письменно. 1172 6)
1—1 Дирекція „МАСЛОСОЮЗУ".

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД
ЛІНОЛЕЮ і ЦЕРАТ
ЛЕОПОЛЬД ГААС
Львів, Легіонів 3. Телефон 16-45.
поручає на свята.
ЛІНОЛЕЙ корковий, взоровий і однобарвний
ЛІНОЛЕЙ „Inlaid" взори що не стираються
ЦЕРАТИ на столи і креденси відпас. і на метри
ДИВАНИ вовняні і плюшеві краєві і закордонні
ХІДНИКИ ютові вовняні, плюшеві і кокосові
КАПИ на ліжка і столи килимові, плюш. і брокатові
НАКИДКИ на отамани і тапчани ост. новости
ФІРАНКИ з тюлю, етаміни, маркізети і коронкові
ОБРУСИ полотняні зі серветками — компл. гарніт.
Коци, Дерки, Мати японські, Карніші.
Величезний вибір. — Найнизші ціни.
46 ВЛАСНИХ ВІДДІЛІВ В КРАЮ І ЗАКОРДОНОМ.
Поручення з провінції виконується відворотно.

НА СВЯТА!!
Найгарніші святочні дарунки як обідові та кавові сервиси, накриття з альпаки і хінського срібла, Фражета
по дуже низьких цінах поручає
ФІРМА
ОЛЕКСАНДЕР ОНИСЬКО
Львів, Галицька 20.
855 (ріг Валової) 4—8

ВИДАВНИЦТВО
„ІЗМАРАГД"
видало
В. Іванов: Поворот Будди. Ціна 2·— зол.
Ст. Цвайґ: Амок. Ціна 2·— зол.
Б. Пільняк: Смерть командарма. Ціна —·60 зол.
Ст. Цвайґ: Лист незнайомої. Ціна 2·— зол.
М. Арцибашев: Дикі. Ціна 2·— зол.
М. Рудницький: Нагоди й Пригоди. Ціна 5·— зол.
Замовляти у всіх українських книгарнях або у видавництві
1139 3—5
„ІЗМАРАГД" ЛЬВІВ, вул. Косцюшка ч. 5

ШОФЕРИ
що покінчили ЛЬВІВСЬКІ КУРСИ САМОХОДОВІ
Інж. Алекс. Юрійого
ЛЬВІВ, Коперника 34
відріжнюються своєю докладною знайомістю фаху, бо ці курси ведеться при найбільших варстатах і гаражах самоход. в Східній Галичині. Докладна і швидка наука. Полекші незаможним. Написи щоденно. Інформації і проспекти уділяє Управа курсів
1133 2—2
Позір! Курси ніяких доплат за самоходи до заняттів і т. п. не побирають.

МАРКИ для ПСІВ
НА 1929 рік виконує
АНДРІЙ БЕРЛІНСЬКИЙ
Львів, Словацького 4.
1127 4—?

Ширіть наш часопис!

СПІЛЬНИКА з готівкою в дозвірах гладає першорядний Магазин, стара фірма у Львові. — Зголошення до дня 3. січня 1929 р. Левицький, Охровек ч. 6. від год. 3. до 4. п. п. 1137 4—4

ХТО — НЕ — ЗНАЄ — ЩЕ
виробів нашої ФАБРИКИ СУКНА І КОЦІВ з чистої овечої вовни, краєвого виробу, нехай жадає прібок і цінників. Бунди на взір славуцьких, куртки, льодени, шевьоти і купони на убрання, дерки на коні, коци на ліжка, пледи.
1092 ?—13
ЗАРЯД ДІБР І ПРОМИСЛОВИХ ЗАВЕДЕНЬ
РОМАНА ЖУРОВСЬКОГО
ЛЕЩКІВ, п. Варяж (Сх. Галичина)
Посилка детайлічна прямо з фабрики.

TO SZCZYT DOSKONAŁOŚCI GRAMOFONÓW i PŁYT
„His Master's Voice"

„HIS MASTER'S VOICE"
признані на цілій земській кулі як найпрецизніші
THE GRAMOPHONE Co. Ltd. LONDON
Генеральне Представництво на Польщу
Йосиф Векслер
Експерт і член брит. торговельної палати
ВАРШАВА, вул. Маршалковська ч. 132.
КРАКІВ, Фльоріянська ч. 25. 371 9—? ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 2.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Видавничої Спілки „Діло". Львів, Ринок ч. 10.